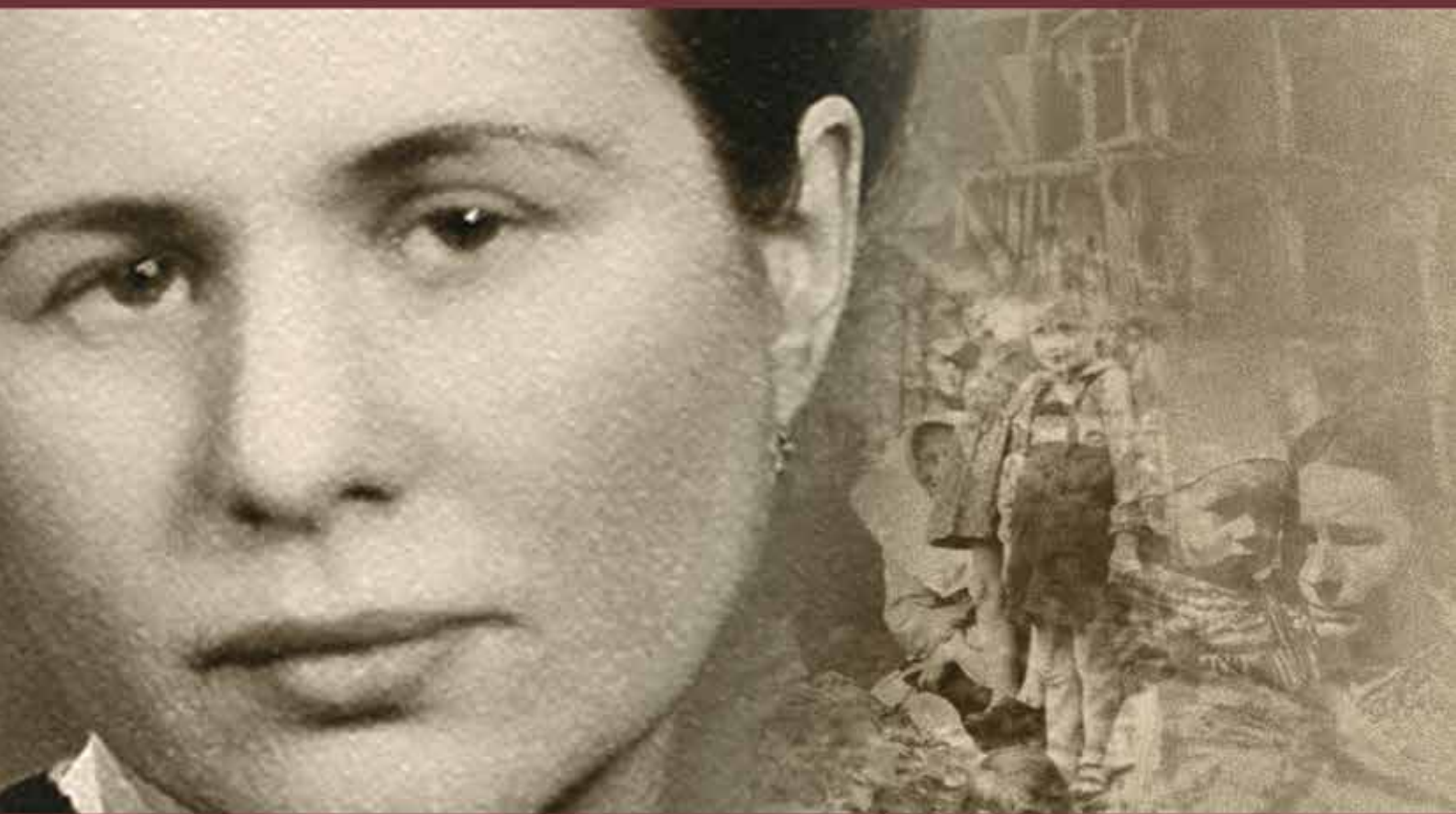

Fundacja Taubego na Rzecz Życia i Kultury Żydowskiej
przedstawia

Nagrody im. Ireny Sendlerowej

13 października 2015
Muzeum Historii Żydów
Polskich POLIN

To wielki zaszczyt być tutaj z Państwem w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, aby wspólnie upamiętnić życie i hojność Dr. Jana Kulczyka, przyznając mu Nagrodę im. Ireny Sendlerowej 2015.

Gdy w lipcu otrzymaliśmy wiadomość o śmierci Dr. Kulczyka, pracowaliśmy nad planami tegorocznej uroczystości wręczenia Nagrody. Po rozmowach z Jego bliskimi doszliśmy do wniosku, że warto zgromadzić w tym miejscu Jego rodzinę, przyjaciół i kolegów, aby razem oddać hołd Jego życiu. Wyrażamy głęboką wdzięczność wobec Muzeum POLIN, Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce, Teatru Wielkiego - Opery Narodowej, oraz – przede wszystkim – dzieci Jana, Dominiki i Sebastiana, za wsparcie i chęć uczestniczenia w tym wydarzeniu.

Oddajemy hołd spuściźnie po Dr. Janie Kulczyku, który w doniosły sposób przyczynił się do budowania mostów w relacjach polsko-żydowskich oraz do odnowienia historii żydowskiej w Polsce.

Zachowajmy Go w naszej pamięci.

Przewodniczący Taube Philanthropies

Dyrektor Wykonawcza Taube Philanthropies

It is a privilege to gather with you at the POLIN Museum to commemorate the life and generosity of Dr. Jan Kulczyk, and to honor him with the 2015 Irena Sendler Memorial Award.

At the time that we learned of Dr. Kulczyk's passing this July, we had already been planning this evening's award program. After speaking with his family and colleagues, we realized it would be meaningful to bring family, friends, and colleagues together to honor and celebrate his life. We deeply appreciate that the POLIN Museum, the Association of the Jewish Historical Institute of Poland, the Polish National Opera, and most importantly Jan's children, Dominika and Sebastian, have supported our doing so and wished to be a part of it.

We honor the leadership legacy of Dr. Jan Kulczyk in bridging Polish-Jewish relations and restoring Jewish history in Poland.

May his memory be a blessing.

Tad Taube
Chairman, Taube Philanthropies

Shana Penn
Executive Director, Taube Philanthropies

IN MEMORIAM

Dr. Jan Kulczyk

24 czerwca 1950 – 29 lipca 2015

IN MEMORIAM

Dr. Jan Kulczyk

June 24, 1950 – July 29, 2015

Nagroda im. Ireny Sendlerowej

Nagroda im. Ireny Sendlerowej jest przyznawana rokrocznie Polakom, którzy swym działaniem przyczyniają się do zachowania dziedzictwa żydowskiego i odnowy kultury żydowskiej w Polsce. Nagrodę ustanowił w 2008 roku Tad Taube i Fundacja Taubego na rzecz Życia i Kultury Żydowskiej, w celu upamiętnienia Ireny Sendlerowej, która zmarła 12 maja tego roku, w wieku 98 lat. Irena Sendlerowa, uhonorowana tytułem „Sprawiedliwego Wśród Narodów Świata” przez Instytut Yad Vashem, uratowała setki żydowskich dzieci z warszawskiego getta w okupowanej przez nazistów Polsce. Nawet po aresztowaniu, odmówiła ujawnienia ich tożsamości.

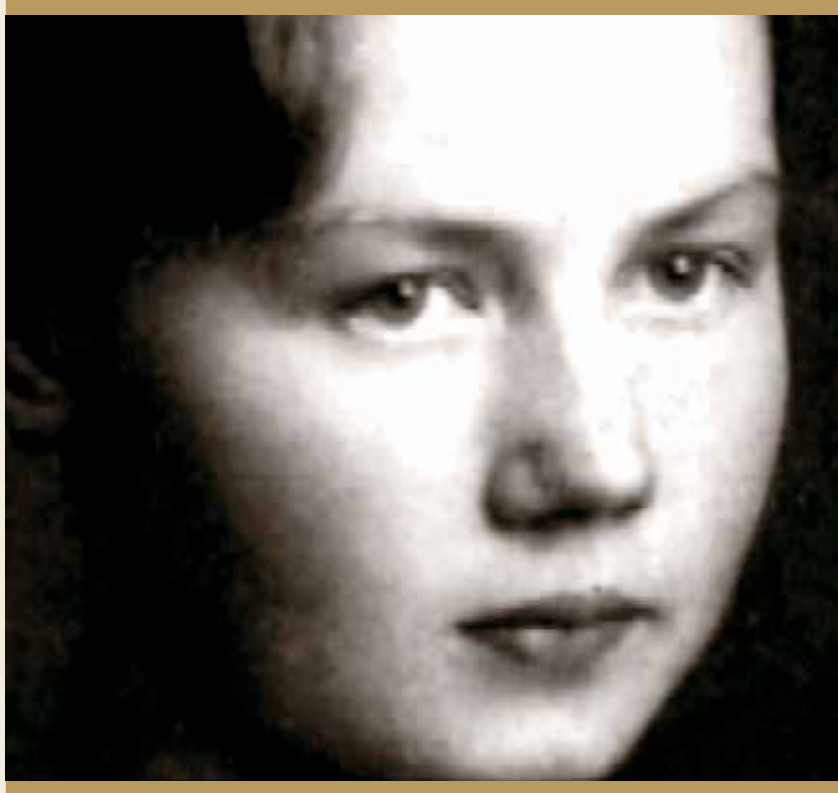
Nominacje do Nagrody im. Ireny Sendlerowej są rozpatrywane przez komitet, w skład którego wchodzi członkowie rady doradczej Fundacji Taubego oraz liderzy społeczności żydowskiej w Polsce. nagrodairenysendlerowej.pl

The Irena Sendler Memorial Award

The Irena Sendler Memorial Award is granted annually to Polish citizens who have worked to preserve Jewish heritage and foster Jewish cultural renewal in Poland. It was established in 2008 by Tad Taube and the Taube Foundation for Jewish Life & Culture to commemorate Irena Sendler, who passed away on May 12 of that year at age ninety-eight. Declared a Righteous Among the Nations by Israel's Yad Vashem, Irena Sendler rescued hundreds of Jewish children from the Warsaw Ghetto in Nazi-occupied Poland, refusing to reveal their identities even when arrested by the Nazis.

Nominations for the Irena Sendler Memorial Award are reviewed by a panel made up of Taube Foundation advisory board members and leaders of the Jewish community in Poland. nagrodairenysendlerowej.pl

Historia
Ireny Sendlerowej
(15.02.1910 — 12.05.2008)

The Story of
Irena Sendler
(February 15, 1910 — May 12, 2008)

Irena Sendler (née Krzyżanowska) spent her childhood in the town of Otwock, Poland, about 15 miles southeast of Warsaw. Raised in a Catholic family that was welcoming and inclusive, she learned Yiddish from her Jewish neighbors. “My father was a doctor — a humanist — and my mother loved people and helped him in his social work a great deal. I was taught since my earliest years that people are either good or bad. Their race, nationality, and religion do not matter — what matters is the person. This was one truth that was instilled into my young head. The second truth was to remember that if someone is drowning, you must save him.”

After her father’s death in 1917, young Irena moved to Piotrków Trybunalski and later to Warsaw. During her years at the University of Warsaw in the 1930s, when Jewish students were segregated and forced to sit together on the left side of the lecture hall, Irena sat with her Jewish friends — an act that nearly got her expelled. In 1931 she married Mieczysław Sendler, an assistant in the classical philology department, and became involved with the Polish Democratic Youth Union as well as the Polish Socialist Party.

At the outbreak of World War II in September 1939, Irena was working in Warsaw’s Department of Social Services, a position that gave her access to the Ghetto. “I organized a team among those of my most trusted women friends. This team would help those people who were most vulnerable. I falsified hundreds of documents, substituting real Jewish names with Polish ones. I received money from Social Services for saving hungry families and I gave the money to the Jewish families ...

“After a lot of work, I received a special pass for me and my female friends because the Germans — afraid of an epidemic — entrusted the Department of Health with taking care of sick people in the Ghetto. And employees who were on the list had passes that allowed them to go to the Ghetto. And so I went every day. The situation got worse and worse and the number of people who needed to be saved from starvation was getting larger, especially children. It became necessary to take the children to the Aryan side because it was hell inside the Ghetto. Under Hitler’s and Himmler’s orders, children were dying on the streets with the consent of the entire world.”

In the summer of 1942, Irena witnessed the deportation of Ghetto orphans to death camps. She became even more intent on finding ways to smuggle children out to safe homes. She made contact with Julian Grobelny from the Polish Socialist Party, who directed the Council to Aid Jews in Poland, code-named Żegota. This organization, comprised of Poles and Jews, was receiving funding from international Jewish organizations and the Polish government-in-exile to help save Polish Jews from Hitler’s annihilation plot.

Dzieciństwo Ireny Sendlerowej (z domu Krzyżanowskiej) upłynęło w Otwocku, niewielkim miasteczku około 25 km na południowy wschód od Warszawy. Wychowała się w katolickiej rodzinie, w duchu tolerancji i otwartości. Od sąsiadów Żydów nauczyła się języka jidysz. „Mój ojciec był lekarzem — humanistą — matka kochała ludzi i pomagała ojcu jak mogła w jego pracy społecznej. Od najmłodszych lat, wpajano mi, że ludzie dzielą się na złych i dobrych. To jakiej są rasy, narodowości czy wyznania nie ma najmniejszego znaczenia — liczy się jakimi są ludźmi. Taką prawdę wbijano mi do mojej małej dziecięcej głowy. Drugą rzeczą do zapamiętania było to, że kiedy ktoś tonie, trzeba go ratować.”

Po śmierci ojca w 1917 roku, młoda Sendlerowa przeprowadziła się razem z matką do Piotrkowa Trybunalskiego, a następnie do Warszawy. Podczas studiów na Uniwersytecie Warszawskim w latach 30-tych - kiedy studenci pochodzenia żydowskiego podlegali segregacji i byli zmuszani do siedzenia razem po lewej stronie sali wykładowej - Irena siadała razem ze swoimi przyjaciółmi Żydami, przez co niemal nie została relegowana z uczelni. W 1931 roku wyszła za mąż za Mieczysława Sendlera - wtedy asystenta na wydziale filologii klasycznej - i zaangażowała się w działalność w Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej i Partii Socjalistycznej.

W momencie wybuchu drugiej wojny światowej, we wrześniu 1939 roku, Sendlerowa pracowała w Departamencie Pomocy Społecznej Miasta Warszawy, dzięki czemu miała wstęp do getta. „Zorganizowałam grupę zaufanych przyjaciółek. Kobiety te pomagały najbardziej potrzebującym. Sfałszowałam tysiące dokumentów, zastępując żydowskie nazwiska polskimi. Dostałam pieniądze z Pomocy Społecznej na żywność dla głodujących rodzin i rozdałam je żydowskim rodzinom... W wyniku wielu starań, otrzymałam przepustkę do getta dla mnie i moich przyjaciółek - w obawie przed epidemią, Niemcy powierzyli Departamentowi Zdrowia zadanie opieki nad chorymi w getcie - pracownicy znajdujący się na liście posiadali przepustki do getta. Chodziłam tam każdego dnia. Sytuacja pogarszała się z dnia na dzień. Liczba ludzi, których trzeba było ratować przed śmiercią głodową – zwłaszcza dzieci – stale rosła. W pewnym momencie, nie było już innego wyjścia niż przeprowadzić dzieci na Aryjską stronę – po tamtej stronie było piekło. Pod rządami Hitlera i Himmlera, dzieci umierały z głodu na ulicy, przy przyzwoleniu całego świata.”

Latem 1942 roku Sendlerowa była świadkiem deportacji sierot z getta do obozów śmierci. Tym bardziej postanowiła znaleźć sposób na szmuglowanie dzieci do bezpiecznych domów za murem. Nawiązała kontakt z Julianem Grobelnym z Polskiej Partii Socjalistycznej, który przewodniczył Radzie Pomocy Żydom „Żegota”. Złożona zarówno

In 1943, Irena was placed in charge of a special Żegota division devoted to the welfare of Jewish children. In this new role, she had access to more resources, funds and underground liaisons who could help her and her team.

Irena and her colleagues saved the personal data of the children on slips of paper, which became known after the war as “Sendler’s List.” “What we had on those lists was the real first and last name of the child ... based on their birth certificate, as well as their current address. This data was necessary in order to be able to provide them with money, clothing, medicine, and also ... so that we could find them after the war.”

Żydowskie dzieci ukrywane wraz z polskimi dziećmi w klasztorze w Turkowicach, 1944

Like all her colleagues, Irena expected to be arrested by the Gestapo at some point. It happened in 1943, on her name day, October 20, at three in the morning, while she was at home with her mother, her aunt, and her friend and activist-messenger Janina Grabowska. That night she had put her roll of papers with the children’s names on a table next to the window. In the event of a raid, her plan was to throw it out the window. But unfortunately some of the Gestapo agents were standing right under the window, making her plan impossible. In desperation, as a dozen agents invaded the house, Irena threw the roll at Janina who hid it in her underwear. The agents began tearing the house apart to find incriminating documents. Irena had hidden large sums of money and documents in a handbag under the mattress of her bed. When several agents threw themselves on the bed and began ripping up the mattress, the rickety wooden frame collapsed on top of the handbag, hiding it from discovery.

Irena soon found herself sitting in a small room at Pawiak Prison. Over the next few weeks she was taken several times to the Gestapo interrogation center in Warsaw and interrogated and tortured for the names of her co-workers in the Polish Underground.

She refused to divulge anything. “Fear about what was waiting for me was everywhere around me. However, my anger was stronger than fear. I cannot describe in a few words my experience with the Gestapo on Aleja Szucha [Gestapo headquarters] or in Pawiak. In the museum in Pawiak there is a special cabinet with the tools that the Übermenschen used on us prisoners. I have marks on my body ... until today. I was

z Polaków jak i Żydów, Żegota była finansowana przez międzynarodowe organizacje żydowskie i polski rząd na uchodźctwie. Jej zadaniem było ocalenie polskich Żydów przed hitlerowskim planem eksterminacji. W 1943 Sendlerowa została odpowiedzialna za specjalną komórkę Żegoty, mającą za zadanie niesienie pomocy żydowskim dzieciom. Dzięki temu zyskała nowe źródła finansowania, zasoby i kontakty, które mogły być pomocne jej i jej współpracownikom.

Sendlerowa i jej przyjaciele zachowali dane wyprowadzanych dzieci na skrawkach papieru, które po wojnie określono mianem „Listy Sendlerowej”. Listy te zawierały prawdziwe imiona i nazwiska dzieci podane w aktach urodzenia oraz bieżący adres. Dane te były niezbędne dla zapewnienia pieniędzy, ubrania, lekarstw, a także ... aby umożliwić odnalezienie ich po wojnie.”

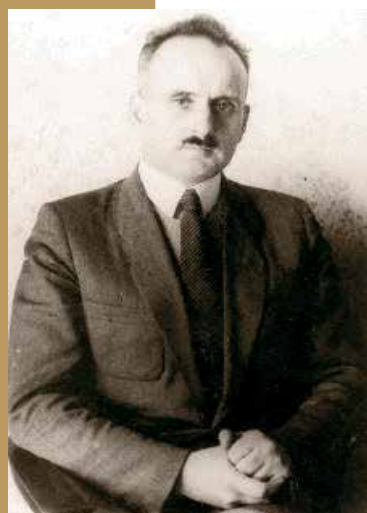
Podobnie jak większość jej przyjaciół, Irena Sendlerowa spodziewała się aresztowania przez Gestapo. Nastąpiło to w 1943 roku, w jej imieniny, 20-go października, o trzeciej nad ranem, kiedy była w domu z matką, ciotką i przyjaciółką - łączniczką Janiną Grabowską. Tej nocy, odłożyła rolkę z nazwiskami dzieci na stole pod oknem. W razie aresztowania, miała ją wyrzucić przez okno. Niestety, część Gestapowców została na dole i stała dokładnie pod jej oknem, udaremniając jej plany. Podczas najścia kilkunastu Gestapowców, zdesperowana Sendlerowa rzuciła rolkę z imionami do Janiny Grabowskiej a ta ukryła ją w bieliźnie. Naziści przetrząsnęli całe mieszkanie w poszukiwaniu tych dokumentów. Irena ukryła sporo pieniędzy i dokumentów pod materacem łóżka. Kiedy kilku żołnierzy rzuciło się na łóżko w ich poszukiwaniu, rama starego łóżka złamała się i zawaliła, ukrywając torbę.

Wkrótce Sendlerowa trafiła do więzienia na Pawiaku. W ciągu kilku następných tygodni była kilkakrotnie przesłuchiwana przez Gestapo i torturowana w celu wydobywania z niej nazwisk współpracowników – działaczy polskiego podziemia. Niczego się od niej nie dowiedzieli. „Strach przed tym, co mnie czeka towarzyszył mi cały czas. Ale moja złość była silniejsza niż strach. Nie umiem w kilku słowach opisać tego, co spotkało mnie w Alei Szucha [siedziba Gestapo] czy na Pawiaku. W muzeum na Pawiaku jest sala, w której znajduje się ekspozycja narzędzi, których „Übermenschen” używali przy przesłuchiwaniu więźniów. Blizny pozostały do dziś... Zostałam skazana na śmierć. Żegota wysyłała do mnie grypsy z zapewnieniami, że robią wszystko, co w ich mocy żeby mnie wydostać. Ale podobne listy dostawali wszyscy więźniowie. Przywódcy Żegoty bardzo mnie lubili. Jednak ich wysiłki mające na celu utrzymanie mnie przy życiu wynikały z czegoś więcej niż tylko sentymentu. Wiedzieli, że jeśli

Dzieci w Getcie Warszawskim

Adolf Berman

sentenced to death. Żegota sent me letters so that I would be assured that they were doing everything possible to get me out. But all the prisoners got these letters. The entire leadership of Żegota liked me very much. But their great efforts to keep me alive were due to something greater than sentiment. They knew that if I die, the only trace of the children will die too. The index [list of names] was the only chance of finding the children and returning them to Jewish society. And Żegota did not know that my liaison officer hid the index. They only knew from my letters that the Germans did not find the index.”

One day, a Gestapo officer entered and then, under the pretext of having to take her elsewhere for interrogation, walked her outside the Pawiak and released her. When Irena asked if he could return her documents, the officer punched her in the face and walked away. At home Irena learned that her release from the Pawiak was thanks to the intervention of Maria Palester from Żegota. She also learned that her friend Janina had managed to safeguard the precious lists. Irena Sendler buried them under an apple tree in the garden of activist-messenger Jadwiga Piotrowska at ul. Lekarska 9 (the tree is there today, and the home is occupied by Jadwiga’s daughter and granddaughter). At war’s end Irena and Jadwiga searched for the lists but Jadwiga’s home and yard had been looted and destroyed during the Warsaw

„Kiedy Irena Sendlerowa wróciła z więzienia, odzyskała listę żydowskich dzieci, które zostały przemycone z getta i zakopła ją pod jabłonią w ogródku łączniczki Jadwigi Piotrowskiej. Dziś drzewo to jest symbolem wytrwałości i ciągłości. Jabłoń ta, podobnie jak drzewo znajdujące się w logo Fundacji Taubego, zachwała życie i wiedzę”.

—Shana Penn, dyrektor wykonawczy, Fundacji Taubego na rzecz Życia i Kultury Żydowskiej

“When Irena Sendler returned from prison, she recovered the lists of Jewish children who had been rescued from the Ghetto and buried them under an apple tree in the garden of the activist-courier Jadwiga Piotrowska. The tree stands today, a symbol of perseverance and continuity. That apple tree, like the apple tree comprising the Taube Foundation logo, resonates life and knowledge.”

—Shana Penn, Executive Director, Taube Foundation for Jewish Life & Culture

Drzewo dzisiaj, w roku 2015

umrę, razem ze mną przepadnie jedyny ślad po tych dzieciach. Lista [nazwisk] była jedyną szansą na ich odnalezienie i przywrócenie ich społeczności żydowskiej. Żegota nie wiedziała jednak, że mój oficer łącznikowy ukrył listę. Z moich grypsów wiedzieli jedynie, że Niemcy nie weszli w posiadanie wykazu.”

Pewnego dnia oficer Gestapo przyszedł po Sendlerową i pod pretekstem przewiezienia jej na przesłuchanie, wyprowadził ją z Pawiaka i uwolnił. Kiedy zapytała czy mógłby jej zwrócić dokumenty, uderzył ją w twarz i odszedł. Po powrocie do domu dowiedziała się, że została uwolniona dzięki interwencji Marii Palester z Żegoty. Dowiedziała się również, że jej przyjaciółka Janina zdołała ocalić cenne listy z nazwiskami. Irena Sendlerowa zakopała je pod jabłonią w ogrodzie łączniczki Jadwigi Piotrowska na ul. Lekarskiej 9 (drzewo nadal tam rośnie a córka i wnuczka Jadwigi mieszkają pod tym samym adresem). Po wojnie, Irena Sendlerowa razem z Jadwigą Piotrowską próbowały odnaleźć zakopane listy, ale zarówno dom jak i ogród zostały splądrowane i zniszczone w czasie Powstania Warszawskiego; dokumentów nigdy nie odnaleziono. Sendlerowa odtworzyła znaczną ich część z pamięci i przekazała Adolfowi Bermanowi, późniejszemu szefowi Centralnego Komitetu Żydów w Polsce, który zabrał je do Izraela. Sendlerowa nie przestała angażować się w sprawy socjalne – pracowała w Czerwonym Krzyżu i Wydziale Opieki Społecznej Urzędu Miasta Warszawy.

Ona i jej mąż, który całą wojnę spędził w obozie jenieckim, nie potrafili odbudować swojego małżeństwa - para rozwiódła się kilka miesięcy później. Sendlerowa wyszła ponownie za mąż za Stefana Zgrzebskiego – Żyda, z którym współpracowała w czasie wojny. Urodziła mu dwójkę dzieci: córkę Janinę i syna Adama. Adam zmarł na serce w wieku 48 lat. Para rozwiódła się w 1959 roku a Sendlerowa wyszła ponownie za mąż za pierwszego męża, Mieczysława Sendlera. Niestety, małżeństwo to rozpadło się ponownie pod koniec lat sześćdziesiątych.

W roku 1949 Irena Sendlerowa była przesłuchiwana przez Urząd Bezpieczeństwa, według którego ukrywała członków Armii Krajowej. W wyniku przesłuchań jej trzecie dziecko urodziło się za wcześnie i zmarło po kilku tygodniach. Została wypuszczona dzięki interwencji Ireny Majewskiej – jednej z osób uratowanych w czasie wojny.

Irena Sendlerowa i córka Janina, 1949

Tablica na cześć Ireny Sendlerowej. Piotrków Trybunalski

Uprising, and they were never found. Irena recreated much of the information from memory and gave it to Adolf Berman, later head of the Central Committee of Jews in Poland, who took it to Israel. Irena continued her involvement in social issues by working with the Red Cross, as well as the city's welfare department.

She and her husband, who had spent the war in a POW camp, found it difficult to resume their marriage when he returned, and the couple divorced a few months later. Irena then married a Jewish wartime co-worker, Stefan Zgrzembki, and they had two children, a daughter, Janina, and a son, Adam. Adam died of heart trouble at the age of 48. Irena divorced Stefan Zgrzembki in 1959 and remarried her first husband, Mieczysław Sendler. Unfortunately, their marriage failed for a second time at the end of the 1960s.

In 1949, agents of the Security Agency (Urząd Bezpieczeństwa), who believed she was hiding members of the anti-Communist Home Army (AK), interrogated her so brutally that a third child was born prematurely and died after three weeks. Through the in-

tervention of Irena Majewska, one of the Jewish people she had helped to save, Irena was kept out of prison.

Irena lived quietly and shunned publicity. Nevertheless, on October 19, 1965, Yad Vashem bestowed upon her the honor of being named Righteous Among The Nations. Other Polish members of Żegota were also recognized around the same time, including Władysław Bartoszewski and Jadwiga Piotrowska.

Córka Ireny Sendlerowej, Janina Zgrzembka oraz jej wnuczka stoją przy drzewku matki i babki w Yad Vashem.

In 1983 Sendler was invited to Israel to speak to schoolchildren on the fate of Jewish children during the Holocaust period. During this trip she participated in a ceremony where an olive tree was planted in her name at Yad Vashem. She had been invited to visit Israel before and tried thirteen times to get a passport/visa from the Polish Communist authorities. In 1991 Irena received honorary Israeli citizenship.

In 1986 the Jewish Foundation for the Righteous was established in the U.S. to provide financial support to non-Jews who rescued and protected Jews during the Holocaust. Irena Sendler was among the first recipients of their aid. The organization also provided educational outreach about Righteous Gentiles. As a result, Irena began receiving letters from Jewish children in the U.S. who were studying her story,

Sendlerowa żyła cichym i spokojnym życiem unikając rozgłosu. 19 października 1965 roku instytut Yad Vashem przyznał jej tytuł Sprawiedliwego Wśród Narodów Świata. Mniej więcej w tym samym czasie, uhonorowano też pozostałych działaczy Żegoty, m.in. Władysława Bartoszewskiego i Jadwigę Piotrowską.

W roku 1983 Sendlerowa została zaproszona do Izraela, aby porozmawiać z uczniami tamtejszych szkół na temat losu żydowskich dzieci w czasach Holokaustu. W trakcie tej podróży wzięła udział w ceremonii, podczas której zasadzone zostało drzewo jej imienia w Alei Sprawiedliwych w Instytucie Yad Vashem. Zanim udała się w tę podróż, była zapraszana do Izraela wiele razy – komunistyczne władze odmawiały jej wydania paszportu i wizy aż trzynastą razę. W roku 1991 Irena Sendlerowa otrzymała honorowe obywatelstwo Izraela.

Drzewko Ireny Sendlerowej w Yad Vashem

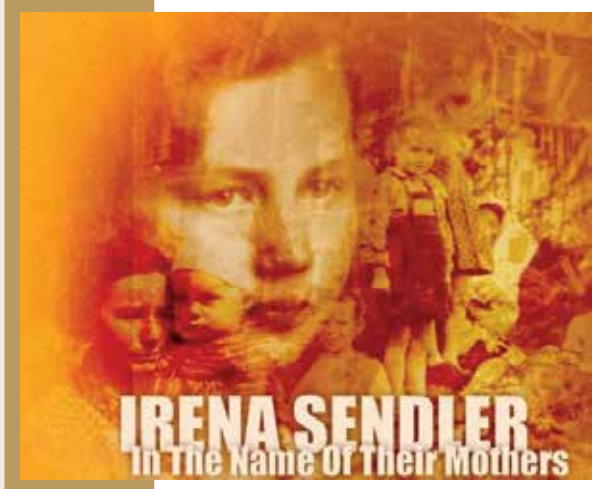
W roku 1986 w USA powstała Żydowska Fundacja dla Sprawiedliwych oferująca wsparcie finansowe dla ludzi innych narodowości, którzy ratowali i ukrywali Żydów w czasach Holokaustu. Irena Sendlerowa była jedną z osób, która otrzymała takie wsparcie. Drugim zadaniem tej organizacji jest popularyzacja wiedzy o czynach „Sprawiedliwych”. Irena zaczęła dostawać listy od żydowskich dzieci z USA, które słyszały jej historię. Zaczęli też pisać do niej ludzie poszukujący informacji o dzieciach ukrywanych podczas Holokaustu.

W 1999 roku podczas zorganizowanego w szkole Dnia Historii, pewien nauczyciel z USA - Norman Conard wystawił ze swoimi uczennicami sztukę „Life in a Jar” (pol. „Życie w Słoiku”), opowiadającą historię Ireny Sendlerowej. Sztuka odbiła się szerokim echem w mediach i doczekała się ponad 200 spektakli w całym Stanach i Europie.

Wkrótce zaczęły napływać wyrazy uznania i nagrody. Między innymi przyznana w 2002 roku nagroda świątyni B'nai Jehudah za „wkład w naprawę świata” (Tikkun Olam), Order Orła Białego, przyznany w 2003 roku przez prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego. W tym samym roku otrzymała nagrodę im. Jana Karskiego za Męstwo i Odwagę od Amerykańskiego Centrum Kultury Polskiej w Waszyngtonie. Stowarzyszenie Dzieci

Medal Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata przyznany Irenie Sendlerowej

and people began contacting her who were searching for information about hidden Jewish children of the Holocaust.

In 1999, an American teacher, Norman Conard, produced a student theatrical performance, *Life in a Jar*, which told Irena Sendler's life story for a National History Day competition. The play received great media coverage and enjoyed more than 200 performances in the United States and Europe.

Honors and awards soon began pouring in. To name a few, in 2002 Temple B'nai Jehudah in Kansas City presented Irena with its annual award "for contributions made to saving the world" (Tikkun Olam). In 2003 she received the Order of the White Eagle from the President of Poland, Aleksander Kwaśniewski. That same year she also received the Jan Karski Award for Bravery and Courage from the American Center for Polish Culture in Washington, D.C. In addition, the Children of the Holocaust Society began a letter-writing campaign in an effort to have her considered for the Nobel Peace Prize. Beginning in 2006, the American foundation *Life in a Jar* and the Polish Ministry of Foreign Affairs began jointly giving an award named for Irena Sendler to those who help "save the world."

In 2007 Irena received the Medal of the Smile (Order Uśmiechu). She especially treasured the award, along with a 2003 congratulatory letter from Pope John Paul II and her Righteous Among The Nations Medal. She died on May 12, 2008, at age ninety-eight.

In 2010, on the 100th Anniversary of her birth in Warsaw, the documentary film *Irena Sendler: In the Name of Their Mothers* premiered in Poland, hosted by POLIN Museum of the History of Polish Jews, and was broadcast on TV Poland. The film, by Mary Skinner, features the last long interviews Irena Sendler gave before she died. It won several awards and continues to be broadcast in the U.S. on National Public Broadcasting and on Polish, Scandinavian, and Italian TV, with DVDs now available in several languages.

Holokaustu zainicjowało akcję pisania listów, mającą na celu zwrócenie uwagi Norweskiego Komitetu Nagrody Nobla na kandydaturę Ireny Sendlerowej do Pokojowej Nagrody Nobla. Począwszy od 2006, Amerykańska Fundacja “Life in a Jar” (Życie w Słoi-ku) razem z Ministerstwem Spraw Zagranicznych RP przyznają wspólnie nagrodę imienia Ireny Sendlerowej „za ratowanie świata”.

W roku 2007 Irena została uhonorowana Orderem Uśmiechu. To jedno z jej najbardziej ulubionych wyróżnień - obok listu z gratulacjami z 2003 roku od papieża Jana Pawła II i tytułu Sprawiedliwego Wśród Narodów Świata. Irena Sendlerowa zmarła 12 maja 2008 roku, w wieku 98 lat.

W roku 2010 - w setną rocznicę jej urodzin – powstał film dokumentalny pt. „W imię ich Matek. Historia Ireny Sendlerowej”, którego premiera odbyła się w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie. Został również pokazany w polskiej telewizji. Film Mary Skinner zawiera ostatnie wywiady, których Ireną Sendlerowa udzieliła przed śmiercią. Dokument Skinner zdobył kilka nagród i nadal jest nadawany przez stacje telewizyjne w USA, Polsce, Skandynawii i we Włoszech. Jest także dostępny na DVD w kilku językach.

Ceremonia odsłonięcia Alei Ireny Sendlerowej, 13 maja 2013 r.

Unveiling Ceremony of Irena Sendler Walkway, May 13, 2013

Joanna Król, MHŻP

Joanna Król, MHŻP

Krzysztof Bielawski, MHŻP

Krzysztof Bielawski, MHŻP

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Bronisław Komorowski oraz Prezydent m.st. Warszawy, Hanna Gronkiewicz-Waltz byli obecni na uroczystości odsłonięcia Alei Ireny Sendlerowej. Obecna była również córka, Janina Zgrzebska, która przekazała Medal Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata swojej matki dla Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.

Aleja im. Ireny Sendlerowej

Aleja Ireny Sendlerowej, otwarta 13 maja 2013 r., mieści się pomiędzy Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN a Pomnikiem Bohaterów Getta. Ceremonię otwarcia uświetniła m. in. Janina Zgrzemska, córka Ireny Sendlerowej, a ówczesny Prezydent RP Bronisław Komorowski przypomniał, że Irena Sendlerowa była symbolem odwagi i przyzwoitości w czasach, gdy świat wykazywał się obojętnością wobec brutalności i cierpienia zadawanego przez hitlerowskie Niemcy. Na zakończenie uroczystości otwarcia alei Janina Zgrzemska podarowała Muzeum POLIN kilka przedmiotów o znaczeniu historycznym, w tym medal Sprawiedliwych wśród Narodów Świata przyznany Jej matce w 1965 r.

Irena Sendler Walkway

The Irena Sendler Walkway, dedicated on May 13, 2013, is located fittingly between POLIN Museum of the History of Polish Jews and the Monument to the Warsaw Ghetto Heroes. At the unveiling ceremony, with guests including Janina Zgrzemska (Irena Sendler's daughter), then-President Bronisław Komorowski declared Irena Sendler to be a symbol of bravery and decency at a time when most of the world remained indifferent to the brutality and suffering wrought by Nazi Germany. At the conclusion of the walkway dedication, Mrs. Zgrzemska presented POLIN Museum with several items of historical importance, including the Righteous Among The Nations Medal bestowed upon her mother in 1965.

RECIPIENT OF THE 2015
IRENA SENDLER MEMORIAL AWARD

Dr. Jan Kulczyk
(1950-2015)

Founder, Kulczyk Investments S.A.

**Distinguished Benefactor, POLIN Museum of the
History of Polish Jews**

Dr. Jan Kulczyk, who died suddenly on July 29 of this year, was Poland's wealthiest businessman and an influential entrepreneur throughout Central and Eastern Europe. He was a generous philanthropist and a patron of many cultural institutions. In 2012 he donated the largest single gift (20,000,000 PLN) to the new POLIN Museum of the History of Polish Jews in Warsaw, then under construction. Without Dr. Kulczyk's support for the Museum at a critical juncture in its development, this world-acclaimed institution would not be the stunning success it has already become.

LAUREAT NAGRODY IM.
IRENY SENDLEROWEJ ZA 2015 ROK

Dr. Jan Kulczyk
(1950-2015)

Założyciel Kulczyk Investments S.A.

**Znamienity Darczyńca Muzeum Historii Żydów
Polskich POLIN**

Dr. Jan Kulczyk, który odszedł nagle w dn. 29 lipca br., był najzamożniejszym polskim przedsiębiorcą oraz wpływowym człowiekiem biznesu w Europie Środkowo-Wschodniej. Dał się poznać jako hojny filantrop i mecenas wielu instytucji kulturalnych. W 2012 r. przekazał najwyższą darowiznę, w wysokości 20 milionów złotych, na wznoszone wtedy Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Bez wsparcia Dr. Kulczyka w momencie krytycznym dla Muzeum ta uznana na całym świecie instytucja nie odniosłaby tak spektakularnych sukcesów, które dzisiaj są jej udziałem.

Dr Jan Kulczyk z córką Dominiką i partnerem biznesowym Larry Silversteinem.

A third-generation Polish businessman born in 1950, Dr. Kulczyk founded and directed Kulczyk Investments S.A., headquartered in Warsaw with offices in Dubai, Kiev, London, and Luxembourg. His son, Sebastian, has headed the firm since 2013. In 2012, Dr. Kulczyk and New York real-estate magnate Larry Silverstein established the Warsaw-based Kulczyk Silverstein Properties. Dr. Kulczyk also established a philanthropic foundation, which his daughter, Dominika, oversees.

Dr Jan Kulczyk odbiera Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski z rąk Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego, czerwiec 2015.

Dr. Kulczyk was a leader in Polish cultural and civic life. He served as the Board Chair of Green Cross International since 2007, and Kulczyk Investments was a strategic sponsor of the Polish Olympic team. Dr. Kulczyk received many awards, including the Patron of Culture 2012 from the Minister of Culture and National Heritage for supporting the POLIN Museum. In

Przekazanie dotacji dla Muzeum POLIN, od lewej do prawej: Piotr Wiślicki, Minister Bogdan Zdrojewski, Dr. Jan Kulczyk oraz Marian Turski, czerwiec 2012.

Reprezentując trzecie pokolenie przedsiębiorców w swojej rodzinie, urodzony w 1950 r. Dr Kulczyk był właścicielem i Prezesem spółki Kulczyk Investments S.A. z siedzibą w Warszawie, prowadzonej od 2013 r. przez jego syna Sebastiana, a także domu inwestycyjnego z oddziałami w Dubaju, Kijowie, Londynie i Luksemburgu. W 2012 r. Dr Kulczyk wraz z potentatem na nowojorskim rynku nieruchomości Larrym Silversteinem utworzył spółkę Kulczyk Silverstein Properties z siedzibą w Warszawie. Razem z córką Dominiką założył również działającą

zagranicą fundację filantropijną. Dr Kulczyk zajmował czołową pozycję w polskim życiu kulturalnym i obywatelskim.

Od 2007 r. pełnił funkcję przewodniczącego Rady Dyrektorów Międzynarodowego Zielonego Krzyża, a Kulczyk Investments było strategicznym sponsorem polskiej reprezentacji olimpijskiej.

Laureat licznych nagród, w tym nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Mecenas kultury 2012” za wsparcie

Dr Jan Kulczyk i Tad Taube,
Wielkie otwarcie POLIN

June 2015, he was awarded the Officer’s Cross of the Order of Polonia Restituta by President Bronisław Komorowski for outstanding achievements in activities that support Polish culture and national heritage.

In describing his gift to the Museum, Dr. Kulczyk spoke prophetically: “For me, POLIN Museum is a moral compass. It teaches us that there are no shortcuts without tolerance, respect, and forgiveness. It reminds us of our obligation to leave a trace of all that we value when we are no longer here.”

Dr. Jan Kulczyk embodies the deep awareness shared by so many Poles that Jewish history is integral to their national history. His own personal history was profoundly shaped by the aftermath of World War II and the Communist regime that presided over Poland for the ensuing four decades. As a third generation Pole with remarkable financial acumen and passion for his country, Jan’s worldwide business investments have supported the development of essential infrastructure and energy resources that have helped stimulate the Polish economy. And Jan truly understood the spirit of collaborative giving, having joined in the international efforts to support the Museum.

—Tad Taube, *Chairman, Taube Philanthropies*

Muzeum POLIN. W czerwcu 2015 r. Prezydent RP Bronisław Komorowski przyznał mu Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski Polonia Restituta za wyjątkowe dokonania dla polskiej kultury i dziedzictwa narodowego.

Mówiąc o swoim wkładzie na rzecz Muzeum POLIN, Dr Kulczyk użył niezwykle proroczych słów: „*Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN jest dla mnie jak kompas moralny. Uczy nas, że do prawdy nie dojdzie się na skróty – bez tolerancji, szacunku i przebaczenia. Przypomina, że trzeba zostawić ślad po tym, co dla nas ważne i wartościowe.*”

Dr Jan Kulczyk ucieleśniał głęboką świadomość wielu Polaków, w myśl której historia żydowska jest integralną częścią ich historii narodowej. Wielki wpływ na Jego osobiste koleje losu miał okres po drugiej wojnie światowej oraz następujące po niej cztery dziesięciolecia rządów komunistycznych w Polsce. Jako przedstawiciel trzeciego pokolenia Polaków, mając niesamowitą smykałkę do interesów i wielką pasję dla swojego kraju, Jan Kulczyk realizował na całym świecie przedsięwzięcia, które wspierały rozwój podstawowej infrastruktury i zasobów energetycznych napędzających polską gospodarkę. Najważniejsze jest jednak to, że Jan świetnie rozumiał, na czym polega duch dobroczynności, dlatego dołączył do międzynarodowych wysiłków na rzecz wsparcia Muzeum POLIN.

— Tad Taube, Przewodniczący Taube Philanthropies

I still find it hard to talk about Jan in the past tense. He had a passion and genuine interest in the arts. He was present in our lives not just as a spectator, but as a great patron. He was an exceptional human being, and I believe that for this he earned the Irena Sendler Memorial Award. If you took Jan and Irena, two completely different people living during completely different points in history, their shared extraordinary qualities would include honesty, kindness, the ability to share, and tremendous personal courage. I hope his accomplishments will serve as an obligation for the entire business community to help develop a better, wiser, and more beautiful Poland.

—Waldemar Dąbrowski, *General Director, Teatr Wielki, Polish National Opera*

Jan Kulczyk was a man who crossed all boundaries, who had a vision and knew how to realize it. I am proud to say that I convinced him to join this great project of the POLIN Museum of the History of Polish Jews. When we visited the exhibit together on the day of its Grand Opening, it was clear how satisfied he was that his contributions had helped to establish an institution with an impact not only in Poland, but all over the world.

—The Honorable Aleksander Kwaśniewski, *President of Poland (1995-2005)*

I admired most Jan's openness, generosity, and kindness toward others. I was personally very pleased that he decided to present such a wonderful gift to the POLIN Museum. His donation, the largest individual gift to the Museum, benefits reconciliation between Poles and Jews; it serves to show the history of Polish Jews to the world. Jan was clearly a leader in Polish business; he also became a leader in Polish charity.

—Małgorzata Niezabitowska, *Author*

Wciąż niezwykle trudno mi mówić o Janie w czasie przeszłym. Miał w sobie pasję i szczerze zainteresowanie sztuką. W naszym życiu był obecny nie tylko jako widz, ale także jako wielki mecenas. To człowiek absolutnie niezwykły i myślę, że zdecydowanie zasłużył na nagrodę Ireny Sendlerowej. Bo gdy spojrzymy na te dwie postaci, przecież tak różne, działające w zupełnie innym czasie historycznym, i porównamy ich nadzwyczajne zalety, to przychodzi nam na myśl szczerłość, dobro, umiejętność dzielenia się i wielka odwaga cywilna. Chciałbym, żeby ogrom jego dokonań był zobowiązaniem dla całego środowiska ludzi biznesu w dążeniu do kształtowania lepszej, mądrzejszej i jeszcze piękniejszej Polski.

— Waldemar Dąbrowski, Dyrektor Naczelny Teatru Wielkiego – Opery Narodowej

Jan Kulczyk był człowiekiem, który przekraczał granice, miał wizję i potrafił ją realizować. Mogę o tym powiedzieć głośno – przekonałem go do tego, aby włączył się do wielkiego projektu Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Kiedy w dniu otwarcia wspólnie zwiedzaliśmy wystawę, nie krył satysfakcji z tego, że jego wkład pomógł stworzyć instytucję, która będzie mieć wpływ nie tylko na Polskę, ale także na cały świat.

— Aleksander Kwaśniewski, Prezydent RP w latach 1995 – 2005

W Janie ceniłam szczególnie jego otwartość, hojność i życzliwość dla ludzi. Osobiście czerpałam nadzwyczajną satysfakcję z tego, że zdecydował się na ten wspaniały dar dla Muzeum POLIN. Ta największa pojedyncza darowizna przekazana na rzecz muzeum służy pojednaniu polsko-żydowskiemu i umożliwia pokazanie historii polskich Żydów całemu światu. Jan był niewątpliwie liderem polskiego biznesu – stał się także liderem polskiej dobroczynności.

— Małgorzata Niezabitowska, Autorka

The determination to bestow this honor upon Jan Kulczyk is not only appropriate, it is highly purposeful. He is eminently deserving. His deep, almost emotional, feeling for the plight of the Jewish people in Poland before and after the war was such as to move me in recognizing the importance that this had on his life. He was clearly focused, highly dedicated, and very committed — the extent of his philanthropy in this regard was legion. In terms of Jewish history in Poland, Jan Kulczyk's name will be enshrined in the house of those whose names should go on for eternity — because of his impact on Poland and the Polish people.

—Larry Silverstein, *General Director, Chairman, Silverstein Properties*

I remember meeting Dr. Jan Kulczyk at the Ministry of Culture in 2012 like it was yesterday; the Museum project was well underway, but the production money was gone. He handed me a check for 20 million zlotys, a gift that led us to new opportunities and greatly accelerated construction work. The most important thing, however, was that suddenly, a Pole, a Catholic, gave this great donation. I believe he realized after his first visit that he had to take part because Polish history was very important to him — and there is no Polish history without the Jews.

—Piotr Wiślicki, *Chairman, Association of the Jewish Historical Institute of Poland*

Determinacja w dążeniu do uhonorowania Jana Kulczyka jest nie tylko właściwa, lecz także niezwykle ważna. Jego osoba w pełni na to zasługuje. Głębokie, niemal emocjonalne, współczucie żywione przez niego dla polskich Żydów znoszących niedolę w czasach przed wojną i po niej było tak wielkie, że skłoniło mnie do pochylecia się nad znaczeniem tego tematu w jego życiu. Był na nim wyraźnie skupiony i wielce mu oddany. Bardzo angażował się w tę sprawę, a zakres jego działalności filantropijnej był ogromny. W kwestii historii Żydów polskich i ze względu na swoją działalność na rzecz Polski i Polaków, Jan Kulczyk zostanie zaliczony w poczet tych, których zasługi powinno się pamiętać wiecznie.

—Larry Silverstein, Prezes Silverstein Properties

Pamiętam, jakby to było wczoraj. W 2012 roku spotkaliśmy się u Ministra Kultury i Sztuki. Prace nad budową muzeum były na bardzo zaawansowanym etapie i nagle skończyły się pieniądze na produkcję wystawy. Wtedy dr Jan Kulczyk wręczył mi czek na 20 milionów złotych. To otworzyło przed nami zupełnie nowe możliwości i pozwoliło na znaczące przyspieszenie naszych działań. Jednak najważniejsze było to, że to Polak, katolik, nagle wręczył ten olbrzymi dar. Myślę, że po swojej pierwszej wizycie zrozumiał, że musi być częścią tego przedsięwzięcia, bo tak ważna była dla niego historia Polski – a historii Polski bez Żydów nie ma.

—Piotr Wiślicki, Prezes Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny

RECIPIENT OF THE 2015
IRENA SENDLER MEMORIAL AWARD

Photo: Łukasz Olearczyk

Krzysztof Czyżewski

Director, Borderland Foundation

Presented at the Jewish Culture Festival

Kraków, July 3, 2015

A pioneer in multicultural engagement in Poland, **Krzysztof Czyżewski**, a social activist and scholar, is the founding director of the Borderland Foundation (Fundacja Pogranicze) in Sejny. The Foundation, established in 1990, combines hands-on cultural activism with literary and intellectual endeavors to recover the East European borderlands' diverse and multilingual heritage. Mr. Czyżewski also established the Borderland Center of Arts, Cultures, and Nations in 1991 and Borderland Publishing House (Wydawnictwo Pogranicze), as well as the magazine *Krasnogruda*, in 1993. His publishing house was the first to print Jan T. Gross's transformative historical account, *Neighbors* (Sąsiedzi) in 2000.

In 2014 he received Israel's prestigious Dan David Prize.

LAUREAT NAGRODY IM.
IRENY SENDLEROWEJ 2015

Krzysztof Czyżewski

Dyrektor Fundacji Pogranicze

Wręczona podczas Festiwalu Kultury Żydowskiej

Kraków, 3 lipca 2015 r.

Pionier wielokulturowego zaangażowania obywatelskiego, **Krzysztof Czyżewski**, jest działaczem społecznym i intelektualistą, współzałożycielem i dyrektorem Fundacji Pogranicze w Sejnach. Założona w 1990 r. Fundacja realizuje inicjatywy w obszarze kultury i literatury na rzecz odnowienia różnorodnego i wielojęzycznego dziedzictwa regionów pogranicza Europy Wschodniej. W 1991 r. Krzysztof Czyżewski założył również Ośrodek – Pogranicze sztuk, kultur, narodów, Wydawnictwo Pogranicze a w 1993 r. pismo *Krasnogruda*. To jego wydawnictwo w 2000 r jako pierwsze wydało przełomową publikację historyczną Jana T. Grossa pt. *Sąsiedzi*.

W 2014 r. otrzymał prestiżową izraelską Nagrodę Dana Davida.

As he accepted the Irena Sendler Memorial Award, Mr. Czyżewski said he has always fought for the inclusion of Jewish heritage in the living stream of Polish culture. He commented on lessons he has learned from his pursuits: “We often are the builders of bridges, yet making it to the other side is only half of the bridge, because what the bridge really enables is the return to ourselves.” He

also observed, “Our world gets ruined from the top down; we won’t save it unless we start building centers of the world in small towns and unless we respect small numbers. The number of children saved by Irena Sendler is huge, but it is based on a small number added to a small number, an individual human being added to an individual human being. Let’s remember here in this Jewish temple the Jewish message that the center of the world is where there are interpersonal relations—in small communities where people come together. If we work to save these small communities, we are working to save the world.”

Krzysz Czyżewski’s vision isn’t nostalgia. It isn’t utopian. His vision is radical recovery of memory space for the purpose of civic and multicultural engagement. Czyżewski’s Borderland Foundation reinvents a democratic space for the open exchange of ideas to recover the East European borderlands’ rich cultural diversity and multilingual heritage.

—Shana Penn, *Executive Director, Taube Philanthropies*

Odbierając Nagrodę, Krzysztof Czyżewski powiedział, że zawsze walczył o to, aby dziedzictwo żydowskie znalazło się w żywym nurcie polskiej kultury. Przywołał również lekcje, których nauczył się dzięki swoim projektom, i zauważył: „Często będąc budowniczymi mostów zapominamy o tym, że przejście na drugą stronę to tylko połowa mostu, który służy tak naprawdę do powrotu do nas samych”. Dodał też: „Nasz świat psuje się od góry – i dlatego nie uratujemy go, jeśli nie zaczniemy budować centrum wszechświata w małych miasteczkach. Jeśli nie przywrócimy szacunku dla małej liczby. Liczba dzieci, które uratowała Irena Sendlerowa jest ogromna, ale to zawsze mała liczba dodana do małej. Małe istnienie dodane do drugiego małego istnienia. Pamiętajmy w tej żydowskiej świątyni o żydowskim przestaniu, że centrum wszechświata jest tam, gdzie relacje międzyludzkie – w małych społecznościach, w których ludzie się do siebie zbliżają. Jeśli zadbamy o zachowanie tych małych społeczności, zadbamy o ocalenie całego wszechświata.”

Zrekonstruowany dwór w Krasnogrudzie, niegdyś własność rodziny Czesława Miłosza

Małgorzata Sporek-Czyżewska i Krzysztof Czyżewski

Wizja Krzysztofa Czyżewskiego nie jest nostalgiczna. Nie jest utopijna. Zakłada radykalne odzyskiwanie przestrzeni pamięci dla działań obywatelskich i wielokulturowych. Fundacja Pogranicze Krzysztofa Czyżewskiego na nowo definiuje przestrzeń demokratyczną, w której otwarciu wymieniamy się ideami, aby odzyskiwać bogactwo kulturowe i wielojęzyczne dziedzictwo regionów pogranicza Europy Wschodniej.

— Shana Penn, Dyrektor Wykonawcza Taube Philanthropies

Irena Sendler Memorial Award Recipients, 2008-2014

2014

Małgorzata Niezabitowska,
*Autorka, dziennikarka, aktywistka
polityczna*

*Wręczona podczas Festiwalu Kultury
Żydowskiej*

Kraków, 4 lipca 2014 r.

Małgorzata Niezabitowska jest współautorką nagradzanego fotoreportażu „Ostatni współcześni Żydzi polscy”, który stworzyła wraz z mężem – fotografem Tomaszem Tomaszewskim. Książka w Polsce mogła ujrzeć światło dzienne dopiero po zwycięstwie Solidarności w 1989 r., choć w USA i w Europie Zachodniej została wydana już w latach 1986-87.

Małgorzata Niezabitowska założyła następnie wydawnictwo i firmę public relations, oddając się wspieraniu fundacji, których celem było zachowanie polsko-żydowskiego dziedzictwa. W 2001 r. prezydent Aleksander Kwaśniewski odznaczył ją Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski Polonia Restituta, a w 2013 r. ambasador USA Stephen Mull przyznał jej prestiżową Nagrodę im. Czesława Miłosza za wkład w porozumienie amerykańsko-polskie.

Małgorzata Niezabitowska od samego początku angażowała się w tworzenie Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. W lipcu 2013 r. została wybrana do Rady Muzeum, a w październiku 2013 r. prowadziła galę wręczenia Nagrody im. Ireny Sendlerowej w Muzeum.

Małgorzata Niezabitowska ukończyła prawo i dziennikarstwo na Uniwersytecie Warszawskim. Komunistyczna cenzura zmusiła ją do rezygnacji z dziennikarstwa, ale działaczka nawet wtedy nie porzuciła propagowania idei niezależności mediów. Podczas stanu wojennego w latach 80. XX wieku Niezabitowska wysyłała dyplomatycznymi kanałami sprawozdania na Zachód, gdzie publikowały je czołowe gazety, takie jak *Stern*, *Paris Match*, *La Repubblica* czy *La Vie*.

2014

Małgorzata Niezabitowska,
Author, Journalist, Political Activist

Presented at the Jewish Culture Festival

Kraków, July 4, 2014

Małgorzata Niezabitowska co-created the award-winning photo-essay book *Remnants – The Last Jews of Poland* with photographer-husband Tomasz Tomaszewski. Due to the taboo nature of the subject the book could only be released in Poland after the 1989 Solidarity victory even though it had been published in the U.S. and in Western Europe in 1986-87.

Ms. Niezabitowska went on to found a publishing house and public relations firm, dedicating herself to supporting foundations focused on the preservation of Polish and Jewish heritage. In 2001 Polish President Aleksander Kwaśniewski presented her with the Officer's Cross of Polonia Restituta; in July 2013, U.S. Ambassador Stephen Mull gave her the prestigious Czesław Miłosz Award for Contributions to U.S.–Polish Understanding.

Ms. Niezabitowska has been involved in the creation of POLIN Museum of the History of Polish Jews since its inception. In July 2013, she was elected to the Museum Council, and in October 2013 she served as Master of Ceremonies for the 2013 Irena Sendler Award presentations.

Ms. Niezabitowska graduated from Warsaw University with degrees in Law and Journalism. An advocate of independent media in Communist times, she resigned from journalism when her work was severely censored. During Martial Law, she sent reports through diplomatic channels to the West, where they were published in *Stern*, *Paris Match*, *La Repubblica*, *La Vie*, and other prominent media.

Sara i Rafael Ader,
Włodawa

Laureaci nagrody im. Ireny Sendlerowej 2008-2014

2014

Tomasz Pietrasiewicz,
*Dyrektor Bramy Grodzkiej - Teatru NN w
Lublinie*

*Wręczona podczas Festiwalu Kultury
Żydowskiej*

Kraków, 4 lipca 2014 r.

Tomasz Pietrasiewicz to wizjoner, założyciel i dyrektor uznanej instytucji Brama Grodzka – Teatr NN w Lublinie. Pełniąc tę funkcję działał na rzecz uczczenia pamięci 45 000 lubelskich Żydów i kwitnącej przed wojną żydowskiej kultury zniszczonej przez nazistów. Dyrektor Pietrasiewicz usłyszał po raz pierwszy o historii tego budynku (zwanego także Bramą Żydowską, jako że służyła ona za przejście między Starym Miastem a dzielnicą żydowską) na początku lat 90. XX wieku i od razu uświadomił sobie, że w tym miejscu została dosłownie pogrzebana bogata, złożona historia Żydów. Wykorzystał teatr i inne artystyczne przedsięwzięcia, by rzucić światło na utraconą pamięć tego, co kiedyś było tętniącą życiem metropolią żydowskiego oraz polskiego życia i zaprezentować je ogółowi. Uparcie i nieprzerwanie realizowane oddolne inicjatywy i działania pomogły stworzyć tętniące życiem centrum kulturalne wypełnione kawiarniami, wystawami, pamiątkami, warsztatami i licznymi artystycznymi wydarzeniami. Po tym jak w 2010 r. neonaziści zaatakowali jego mieszkanie, rzucając cegłami z namalowanymi na nich swastykami, Pietrasiewicz przyrzekł kontynuować upamiętnianie bogatego lubelskiego żydowskiego dziedzictwa i uczyć o nim poprzez sztukę, promując tym samym tolerancję. W 2008 r. został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski Polonia Restituta, a w 2011 r. otrzymał nagrodę im. Jerzego Giedroycia za „*stworzenie ruchu społeczno-artystycznego o uniwersalnym znaczeniu, który służy refleksji nad trudną przeszłością, ale także buduje współczesność wolną od nietolerancji i ksenofobii*”.

2014

Tomasz Pietrasiewicz,
*Director, Grodzka Gate—NN Theatre
Center*

*Presented at the Jewish Culture Festival
Kraków, July 4, 2014*

Tomasz Pietrasiewicz is the visionary founder and director of the highly acclaimed Grodzka Gate—NN Theatre Center, in Lublin. In this capacity, he has worked to honor and remember the city’s 45,000 Jews and the thriving prewar Jewish culture destroyed by the Nazis. He first learned of the history of the area (called the Jewish Gate because it served as a passage between the Old Town and the Jewish district) in the early 1990s and immediately realized that the city’s rich, complex Jewish history was literally buried there. Through theater and other artistic ventures, he began to shine a light on lost memories of what was once a vital metropolis of Polish Jewish life. His perseverance and sustained, grassroots action helped spawn a vibrant cultural center with cafes, exhibitions, memorabilia, workshops, and numerous artistic events. When neo-Nazis attacked his apartment in 2010 with swastika-painted bricks, he publicly pledged that nothing would deter him from commemorating Lublin’s Jewish history and promoting tolerance. In 2008 he was awarded the Officer’s Cross of the Order of Polonia Restituta and in 2011 he received the Jerzy Giedroyc Prize for “creating a socio-artistic movement of universal significance, which is a reflection on a difficult past, but also builds contemporary life free from intolerance and xenophobia.”

Brama Grodzka

2013

Bogdan Zdrojewski,
*Minister Kultury i Dziedzictwa
Narodowego RP w latach 2007-2014*

*Wręczona w Muzeum Historii Żydów
Polskich POLIN*

Warszawa, 23 października 2013 r.

Podczas swojej siedmioletniej kadencji jako Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego **Bogdan Zdrojewski** wykazał się ogromną determinacją w urzeczywistnieniu idei Muzeum Historii Żydów Polskich. *„Jestem dumny” – powiedział – „że mój ministerialny czas przypada po części na ten jedyny w swoim rodzaju akt kreacji, jakim jest budowa swoistego Muzeum Pamięci - Muzeum Historii Żydów Polskich. Jako minister wspieram Muzeum finansowo; jako obywatel duchem i sercem.”*

Po upadku komunizmu Minister Zdrojewski pełnił funkcję pierwszego Prezydenta Wrocławia, a w 1997 roku został wybrany posłem na Sejm. W roku 2002 roku został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi przez Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego.

W latach 2007-2014 sprawował urząd Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, pełniąc tę funkcję najdłużej w historii III Rzeczypospolitej. Od lipca 2014 r. Minister Zdrojewski jest Posłem do Parlamentu Europejskiego z ramienia Platformy Obywatelskiej.

Minister Zdrojewski często podkreśla znaczenie Muzeum w procesie pojednania Żydów i Polaków: *„To ostatni moment, aby odświeżyć pamięć obu narodów – nie tylko pamięć o cierpieniu, ale także o wspólnej radości, tradycji, języku i tożsamości.”* Na konferencji prasowej dotyczącej Muzeum, która odbyła się w Nowym Jorku w październiku 2012 roku, szczególnie podkreślił nie tylko europejską, ale i światową wagę tej instytucji.

2013

Hon. Bogdan Zdrojewski,
*Minister of Culture and National
Heritage for the Republic of Poland,
2007-2014*

*Presented at POLIN Museum of the
History of Polish Jews*

Warsaw, October 23, 2013

During his seven-year term as Minister of Culture and National Heritage, **Bogdan Zdrojewski** showed unwavering commitment to bringing the dream of the POLIN Museum of the History of Polish Jews to reality. “I am proud that my time in the Ministry coincides with this act of creation, the construction of an exceptional museum of remembrance,” said Zdrojewski. “As minister, I support the Museum financially; as a citizen, spiritually and emotionally.”

Minister Zdrojewski was the first Mayor of Wrocław after the fall of Communism and was elected to the Sejm (Polish Parliament) in 1997, receiving the Golden Cross of Merit Award from Polish President Aleksander Kwaśniewski in 2002. From 2007 to 2014, he served as Minister of Culture and National Heritage (the longest-serving holder of that office during the Third Polish Republic). Since July 2014 he has been a Member of European Parliament as part of the Platforma Obywatelska delegation.

Minister Zdrojewski has often emphasized the importance of the Museum in uniting Jews and Poles: “This is the last moment to refresh the memory of both, fed not only by ages of suffering, but also by a common joy, tradition, language, and identity.” At a press conference for the POLIN Museum in New York in October 2012, he stressed that the Museum will be an important institution not only in Europe, but in the world.

2013

Hanna Gronkiewicz-Waltz,
Prezydent m.st. Warszawy

*Wręczona w Muzeum Historii Żydów
Polskich POLIN*

Warszawa, 23 października 2013 r.

Hanna Gronkiewicz-Waltz nadała kwestii budowy Muzeum Historii Żydów Polskich najwyższy priorytet od początku swoich rządów w Warszawie w 2006 roku i uważnie nadzorowała jego budowę. Wychowana i wykształcona w Warszawie, Hanna Gronkiewicz-Waltz w latach 1995-2000 pełniła funkcję Prezesa Narodowego Banku Polskiego, aby następnie objąć stanowisko Wiceprezesa Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (w latach 2001-2004). We wrześniu 2005 roku została wybrana na posła na Sejm, a rok później – jako pierwsza kobieta – objęła stanowisko Prezydenta Warszawy. W roku 2010 została wybrana na ten urząd ponownie.

Podczas ceremonii uroczystego otwarcia budowy Muzeum w 2009 roku Pani Prezydent Hanna Gronkiewicz-Waltz urotowała drogę budowie Muzeum Historii Żydów Polskich, symbolicznie rozbijając pozostałości budynku znajdującego się na działce, położonej na terenie byłego getta i przekazanej przez miasto pod budowę muzeum. Trzymając w dłoni niewielki młotek, mówiła wówczas: *„Mury tego muzeum pomieszczą nie tylko zapis naszej wspólnej historii, ale również lekcję tolerancji dla przyszłych pokoleń.”*

Podczas uroczystego otwarcia stałej ekspozycji w Muzeum w październiku 2014r., Pani Prezydent Hanna Gronkiewicz-Waltz dodała następujące słowa: *„Narody, które tracą pamięć, tracą życie. Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN to dzieło tworzone po to, byśmy pamiętali.”*

2013

Hon. Hanna Gronkiewicz-Waltz,
Mayor of Warsaw

*Presented at POLIN Museum of the
History of Polish Jews*

Warsaw, October 23, 2013

From the moment **Hanna Gronkiewicz-Waltz** was elected Mayor of Warsaw in 2006, she made the POLIN Museum of the History of Polish Jews a priority and carefully oversaw its construction. Born and educated in Warsaw, she served as chair of the National Bank of Poland, 1995-2000, before becoming deputy chairman of the European Bank for Reconstruction and Development, a position she held between 2001-2004. In September 2005 she was elected to the Sejm (Polish Parliament) and the following year became the first woman Mayor of Warsaw. She was reelected in 2010.

At a ceremony in 2009 to clear the way for construction of POLIN Museum of the History of Polish Jews, Mayor Gronkiewicz-Waltz symbolically removed bricks from the remains of a building on city-donated land at the site of the Warsaw Ghetto. As she held a small hammer she told the assembled guests, “The walls of the Museum will enclose not only a record of our common history but also contain a powerful moral message of tolerance for future generations.”

At the Museum’s Grand Opening ceremony in October 2014, she added to her message, “Peoples that lose their memory, lose their life. POLIN Museum of the History of Polish Jews is being created so that we remember.”

2012

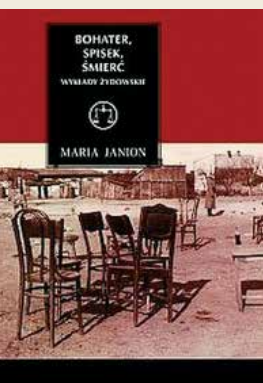
Prof. Dr Maria Janion,
*Instytut Badań Literackich Polskiej
Akademii Nauk w Warszawie*

Wręczona w Sejmie RP 03.07.2012

Prof. Dr Maria Janion, szanowany naukowiec i intelektualistka, przeanalizowała dokładnie przypadki antysemityzmu i innych form dyskryminacji w Polsce przed demokratycznym przełomem 1989 roku, w jego trakcie i po nim. Jest autorką ponad 20 książek o fundamentalnym znaczeniu i kilkuset prac naukowych a także laureatką wszystkich ważnych polskich nagród z dziedziny nauki i kultury.

W ostatnich latach praca naukowa profesor Janion skupiona była na pozycji Żyda w myśli i życiu polskiego romantyzmu. W książce „Bohater, spisek, śmierć: wykłady żydowskie” (2009) analizowała stereotyp Żyda w polskim społeczeństwie. Wreszcie, jej analiza polskiego romantyzmu pokazuje, że Żydzi i Polacy mogą uporać się z ograniczającymi ich stereotypami i razem zostać spadkobiercami wspólnej tradycji.

Nagrodę w imieniu profesor Janion odebrała w Sejmie Kazimiera Szczuka, komentatorka kultury, która powiedziała: „*Janion, zwykle wypowiadająca się zwięźle i niemoralizująca, uważa obecnie za swój moralny obowiązek przywrócenie Żydom ich miejsca w historii Polski, odbudowanie marzenia o wolności, która została wywalczona podczas powstania kościuszkowskiego oraz zdemaskowanie antysemitycznych urojeń, które ciążyły nad polską kulturą co najmniej od początku XIX wieku*”.

2012

Prof. Dr. Maria Janion,
*Institute of Literary Research, Polish
Academy of Sciences, Warsaw*

*Presented at the Sejm (Polish
Parliament), July 3, 2012*

Prof. Dr. Maria Janion, a revered scholar in Polish humanities, has carefully analyzed anti-Semitism and other forms of discrimination in Poland before, during, and after the democratic breakthrough of 1989. At the University of Warsaw, she graduated from the Institute of Polish Philology in 1951. Author of more than 20 fundamental books and several hundred scholarly papers, she has received every major Polish academic and cultural award.

Kazimiera Szczuka przyjmuje nagrodę w imieniu Profesor Marii Janion.

In recent years, Prof. Janion's academic discourse has focused on the position of the Jew in Polish Romantic thought and life. In her seminal work, *The Hero, the Plot, and Death – Jewish Lectures* (2009), she deconstructed the stereotype of the Jew in Polish society. Ultimately, her analysis of the Polish Romantic mythos enables us to see how Jews and Poles might escape the constraints of stereotype and engage as heirs of a shared tradition.

In accepting the award on Prof. Janion's behalf at the Sejm, cultural commentator Kazimiera Szczuka said: “Janion, usually short on moralizing, now believes it is her moral duty to restore to the Jews their place in Polish history, to reconstruct the dream of freedom that was won during the Kosciuszko-led insurrection, and to expose the anti-Semitic delusions that have burdened Polish culture from at least the 1800s.”

2012

Dr Jolanta Ambrosewicz-Jacobs,
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

*Wręczona na Festiwalu Kultury
Żydowskiej 04.07.2012*

Dr Jolanta Ambrosewicz-Jacobs jest pierwszą dyrektorką Centrum Badań Holokaustu i adiunktem w Instytucie Europejskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Centrum Badań Holokaustu UJ powstało w 2008 roku, jako pierwsza instytucja w randze uniwersytetu, całkowicie poświęcona badaniu Holokaustu. Badania naukowe centrum stanowią podstawę jego zaangażowania w dyskusję publiczną i działania upamiętniające. Dzięki dr Ambrosewicz-Jacobs kurs o Holokauście włączono do programu studiów medycznych Collegium Medicum.

Pani Ambrosewicz-Jacobs ma tytuł doktora nauk humanistycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jest stypendystką Pew w Centrum Praw Człowieka Uniwersytetu Columbia i DAAD w Domu Konferencji Wannsee w Berlinie. Prowadziła badania na Uniwersytecie w Oksfordzie i Cambridge. Jest autorką wielu publikacji, w tym *“Me-Us-Them. Ethnic Prejudices and Alternative Methods of Education: The Case of Poland”* (Kraków, 2003), i *„Tolerancja. Jak uczyć siebie i innych”* (Kraków, 2003, 2004). W latach 2011 – 2012, dr Ambrosewicz-Jacobs odbyła roczne stypendium w Muzeum Holokaustu w Waszyngtonie, gdzie prowadziła badania porównawcze nad procesem edukacji o Holokauście, a także badania doświadczalne nad nastawieniem do Żydów oraz ich przeszłości.

Zapytana o opinię na temat Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, dr Ambrosewicz-Jacobs odpowiedziała - *„Muzeum to wypełni lukę w zbiorowej pamięci, czego nasz naród bardzo potrzebuje.”*

2012

Dr. Jolanta Ambrosewicz-Jacobs,
Jagiellonian University, Kraków

*Presented at the Jewish Culture Festival,
Kraków, July 4, 2012*

Dr. Jolanta Ambrosewicz-Jacobs is the first director of the Center for Holocaust Studies and a professor at the Institute of European Studies at Jagiellonian University in Kraków. The Center for Holocaust Studies was established in 2008 as the first university-level body devoted solely to studying the Holocaust. It conducts research as the basis for public outreach and commemoration.

Dr. Ambrosewicz-Jacobs holds a Ph.D. in the humanities from Jagiellonian University. Her academic honors have included a Pew Fellowship at the Center for the Study of Human Rights at Columbia University, a visiting fellowship at Oxford and Cambridge Universities, and a DAAD fellowship at the Memorial and Educational Site House of the Wannsee Conference. Dr. Ambrosewicz-Jacobs is the author of *Me-Us-Them. Ethnic Prejudices and Alternative Methods of Education: The Case of Poland* (Kraków, 2003) and *Tolerancja. How to Teach Ourselves and Others* (Kraków, 2003, 2004). Dr. Ambrosewicz-Jacobs held a year-long fellowship (2011-12) at the U.S. Holocaust Memorial Museum in Washington, DC, where she investigated the development of education about the Holocaust in comparative context and conducted empirical studies on attitudes toward Jews and the memory of the Jewish past.

In commenting on POLIN Museum of the History of Polish Jews, Dr. Ambrosewicz-Jacobs remarked, “The Museum fills a gap of national remembrance that the nation desperately needed.”

2011

**Magdalena (Magda)
Grodzka-Gużkowska, 1925-2014**
Sprawiedliwa Wśród Narodów Świata

*Wręczona w Synagodze Nożyków w
Warszawie 29.06.2011*

Magdalena (Magda) Grodzka-Gużkowska, z domu Rusinek, miała 15 lat kiedy w 1943 roku wstąpiła w struktury polskiego podziemia, walczącego z Nazistami. Współpracując z innymi odważnymi Polkami pod przywództwem Ireny Sendlerowej, uczestniczyła w ratowaniu żydowskich dzieci z warszawskiego getta.

Jednym z uratowanych przez nią dzieci był pięcioletni Włodzio Berg. Jego rodzice zdołali wyprowadzić go z getta i ukryć u starszego polskiego małżeństwa. Po tym jak ktoś zadenuncjował ich na Gestapo, Magda umieściła Włodzia w pustym mieszkaniu i codziennie przynosiła mu jedzenie i kredki. Po jakimś czasie przeniosła go do klasztoru w Otwocku, pod nazwiskiem William Donat. Po

wojnie młody William odnalazł rodziców, którzy przeżyli pobyt w kilku obozach koncentracyjnych. Wspólnie przenieśli się do Nowego Jorku, gdzie William dorósł i zrobił karierę w branży wydawniczej. Kiedy odkrył, że kobieta, która go ocaliła nadal żyje, wystąpił do instytutu Yad Vashem o nadanie Magdzie Grodzkiej-Gużkowskiej tytułu Sprawiedliwej Wśród Narodów Świata, co nastąpiło w roku 2009.

Po wielu latach Magda Grodzka-Gużkowska odkryła, że sama jest Żydówką i w ostatnich latach życia była szanowaną członkinią warszawskiej gminy żydowskiej. W swoich opublikowanych w Polsce wspomnieniach pt. „Szczęściara” napisała - „*Wiem, że warto przeżyć życie, jeśli pomoże się choć jednej rodzinie, jednemu dziecku – napisała. – Ja miałam to szczęście*”.

2011

**Magdalena (Magda)
Grodzka-Gużkowska, 1925-2014**
Righteous Gentile

*Presented at the Nożyk Synagogue,
Warsaw, June 29, 2011*

Magdalena (Magda) Grodzka-Gużkowska, née Rusinek, was fifteen years old when she joined Warsaw's anti-Nazi underground in 1943. Working secretly with a network of other brave Poles led by Irena Sendler, she began assisting with the rescue of Jewish children from the Warsaw Ghetto.

One child she saved was five-year-old Włodzio Berg. His parents managed to remove him from the Ghetto and bring him to an elderly Polish couple. When someone denounced the couple, Magda moved him to an empty apartment and smuggled food to him every day, as well as crayons for drawing. Eventually he was brought to a convent in Otwock and renamed William Donat. After the war young William was reunited with his parents, who had survived several concentration camps. They moved to New York City, where William grew up and had a successful career in book publishing. When William discovered that his rescuer was still alive, he petitioned Yad Vashem to recognize Magda Grodzka-Gużkowska as a Righteous Among The Nations, which it did in 2009.

Magda Grodzka-Gużkowska discovered late in life that she herself was Jewish, and until her death she was a respected member of Warsaw's Jewish community. In her Polish memoir, *Lucky*, she wrote: “I know that life is worth living if you help at least one family, one child. I have had that joy, that luck.”

Magdalena
Grodzka-Gużkowska
i William Donat

2010

Jego Ekszelencja Aleksander Kwaśniewski,
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w
latach 1995-2005

Wręczona w restauracji Dom Polski w
Warszawie 30.06.2010

Piastując stanowisko Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przez dwie kadencje w latach 1995-2005, **Aleksander Kwaśniewski** intensywnie wspierał proces odnowy kultury żydowskiej w Polsce. „*Jesteśmy w Polsce ogromnie szczęśliwi obserwując rosnące zainteresowanie kulturą żydowską, zwłaszcza wśród młodego pokolenia,*” - stwierdził. Mimo, że hasło jego kampanii prezydenckiej brzmiało „Wybermy przyszłość”, doskonale rozumiał wagę przeszłości - „*Pomna swojej historii, Polska buduje swoją przyszłość na fundamentach z dialogu i poszanowania innych ludzi.*”

Jedną z najbardziej znaczących inicjatyw Prezydenta Kwaśniewskiego było wsparcie udzielone Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Dzięki niemu, muzeum otrzymało ziemię pod budowę obok Pomnika Bohaterów Getta oraz środki finansowe na rozpoczęcie budowy.

Ten wielki lider, intelektualista i uznany na świecie wizjoner był pierwszym prezydentem Polski, który oficjalnie przeprosił za okrucieństwa Polaków wobec Żydów w czasie Drugiej Wojny Światowej. Zrobił to w lipcu 2001 roku w trakcie międzynarodowych obchodów 60-tej rocznicy pogromu 1 800 Żydów dokonanego przez ich polskich sąsiadów w miasteczku Jedwabne, na wschodzie Polski. Tad Taube określił to publiczne wystąpienie Prezydenta Kwaśniewskiego mianem „*odważnego posunięcia o historycznym znaczeniu, świadczącego o politycznej dojrzałości Polski - młodej demokracji będącej na najlepszej drodze do akceptacji swojej przeszłości związanej z Holokaustem.*”

2010

Hon. Aleksander Kwaśniewski,
President of the Republic of Poland
1995-2005

Presented at Dom Polski Restaurant,
Warsaw, June 30, 2010

During his two terms as president of Poland (1995-2005) **Aleksander Kwaśniewski** was a strong supporter of Poland's Jewish revival. “We in Poland are now happy to witness a growing interest in Jewish culture, especially among the younger generation,” he has observed. Although he ran his presidential campaign under the slogan, “Let's choose the future,” he has understood the need to remember and honor the past: “Poland, mindful of our history, is building the future on foundations of dialogue and respect among peoples.”

One of President Kwaśniewski's most significant initiatives was support of POLIN Museum of the History of Polish Jews. Under his direction the Museum was granted the land in front of the Warsaw Ghetto memorial and the funds to launch its construction.

A giant of a leader, an intellectual, and a globally respected visionary, President Kwaśniewski was the first president of Poland to deliver an official acknowledgment for the atrocities committed by Poles against Jews during World War II. He did so at an international ceremony in July 2001 marking the 60th anniversary of the mass murder of 1,800 Jewish citizens by their Polish neighbors in the town of Jedwabne, in eastern Poland. Tad Taube praised President Kwaśniewski's public statement as “a bold and historic move, signaling Poland's political maturation as a democratic nation moving toward reconciliation with its Holocaust past.”

2009

Jan Jagielski,*Kierownik działu dokumentacji zabytków Żydowskiego Instytutu Historycznego imienia Emanuela Ringelbluma**Wręczona na Festiwalu Kultury Żydowskiej w Krakowie 01.07.2009*

Kariera zawodowa **Jana Jagielskiego** upłynęła na konserwacji i katalogowaniu zabytków kultury żydowskiej w Polsce. Jako kierownik działu dokumentacji zabytków w Żydowskim Instytucie Historycznym im. Emanuela Ringelbluma, jako pierwszy w Polsce - jeszcze w czasach komunizmu - rozpoczął proces dokumentacji i - w ostatecznym rozrachunku - ochrony żydowskich cmentarzy i synagog. Jan Jagielski jest uznawany za jednego z najlepszych w Polsce specjalistów w dziedzinie zabytków żydowskich.

Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma jest największą na świecie skarbnicą dokumentów, nagrań, artefaktów i sztuki stworzonej przez polskich Żydów. Nadano mu imię historyka Emanuela Ringelbluma, który zorganizował Oneg Shabbat – tajne koło pisarzy, dziennikarzy, historyków i artystów, których zadaniem było zbieranie dokumentacji na temat życia i śmierci Żydów w getcie. Mieli nadzieję wykorzystać ją po wojnie w procesach przeciwko Nazistom. Większość dokumentów została odtworzona po wojnie i stała się podstawą najbardziej wartościowej kolekcji Instytutu. Obecnie, Instytut jest w trakcie digitalizacji zbiorów, w celu udostępnienia ich online odbiorcom na całym świecie.

Swoją ogromną wiedzę Jan Jagielski zgromadził w czasach komunizmu. Działając na własną rękę, rozpoczął fotografowanie zapomnianych cmentarzy i zrujnowanych synagog oraz zbieranie dokumentacji na temat ich poprzedniego wyglądu i znaczenia. Po upadku komunizmu w 1989 roku, we współpracy z Miastem Stołecznym Warszawą, przystąpił do pisania niezwykle ważnych przewodników po żydowskiej historii Warszawy.

2009

Jan Jagielski,*Director, Historical Documentation Department, Emanuel Ringelblum Jewish Historical Institute**Presented at the Jewish Culture Festival, Kraków, July 1, 2009*

Jan Jagielski has spent his professional career working to conserve and catalogue Jewish monuments in Poland. As chief archivist at the Emanuel Ringelblum Jewish Historical Institute in Warsaw, he was the first in the Communist era to begin documenting and ultimately preserving his country's Jewish cemeteries and synagogues. Jan Jagielski is acknowledged as one of the top authorities on Poland's Jewish monuments.

The Emanuel Ringelblum Jewish Historical Institute is the world's largest repository of Polish Jewish historical records, documents, artifacts, and art. It is named to honor historian Emanuel Ringelblum, who organized the Oneg Shabbat, a clandestine network of writers, journalists, historians, and artists to document Jewish life and death in the Ghetto for use, they hoped, in postwar tribunals against the Nazis. Most of the documents were later recovered and became the basis for the Institute's most valuable collection. The Institute is currently digitizing its entire collection, making it accessible online for a global audience.

Jan Jagielski gained his remarkable expertise during the Communist era, when, acting alone and solely in his personal capacity, he started photographing neglected cemeteries and ruined synagogues and collecting documentation on their former appearance and importance. Since the fall of Communism in 1989, in collaboration with the City of Warsaw, he has produced important guides to Warsaw's Jewish history.

2008

Janusz Makuch,
*Dyrektor Festiwalu Kultury Żydowskiej
w Krakowie*

*Wręczona podczas Festiwalu Kultury
Żydowskiej w Krakowie 04.07.2008*

Janusz Makuch, współzałożyciel i dyrektor Festiwalu Kultury Żydowskiej w Krakowie. Urodził się w Puławach w 1960 roku, studiował filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W 1988 roku razem z Krzysztofem Gieratem zorganizował pierwszy Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie. Miał on ogromne znaczenie symboliczne w kraju, gdzie kultura żydowska została skazana przez komunistyczne władze na kompletne zapomnienie. Rozwinął się w największą tego typu imprezę na świecie.

Festiwal patrzy w przyszłość kultury żydowskiej, pozostając wiernym jej historii i tradycji. Każdego lata, artyści i publiczność z obu Ameryk, Europy i Izraela zjeżdżają na Kazimierz – żydowską dzielnicę Krakowa – aby w ciągu dziesięciu dni tego kulturalnego i edukacyjnego przedsięwzięcia celebrować współczesną kulturę żydowską. Nawet 25 tysięcy gości uczestniczy co roku w setkach koncertów, warsztatów, wystaw, wykładów, pokazów filmów i spektakli.

Zapytany o to, dlaczego poświęcił życie organizacji Festiwalu Kultury Żydowskiej, Janusz Makuch odpowiedział pytaniem - „*Skoro my – Polacy – uznajemy fundamentalny wkład, jaki mieli i nadal mają Żydzi w kulturę Polski i Europy oraz to, że byli i nadal stanowią organiczną część polskiej historii i kultury, to po Holokauście jesteśmy szczególnie zobowiązani do jej pielęgnacji. Jeśli nie my to kto? Jeśli nie tutaj, to gdzie? Jeśli nie teraz, to kiedy?*”

2008

Janusz Makuch,
*Director, Jewish Culture Festival,
Kraków*

*Presented at the Jewish Culture Festival,
Kraków, July 4, 2008*

Janusz Makuch, co-founder and director of the Jewish Culture Festival in Kraków, was born in Puławy in 1960 and studied Polish philology at Kraków's Jagiellonian University. He and Krzysztof Gierat jointly organized the first Jewish Culture Festival in Kraków in 1988. That first festival, devoted to a culture that had been sentenced to oblivion in Communist Poland, had enormous symbolic significance and has grown to become the largest Jewish culture festival in the world.

The Festival looks to the future of Jewish culture while remaining true to history and tradition. Each summer performers and audiences from North and South America, Europe, and Israel flock to Kazimierz, the Jewish district of Kraków, for ten days of cultural and educational events celebrating contemporary Jewish culture. Audiences of up to 30,000 delight in the hundreds of concerts, workshops, exhibitions, lectures, film screenings, and theatrical productions.

Asked why he has dedicated his life to the Jewish Culture Festival, Janusz Makuch replied with his own question: “If we Poles admit that Jews made and continue to make fundamental contributions to Polish and indeed European culture, and if they were and are an organic part of the Polish history and culture, then after the Shoah we are especially obliged to take this Jewish heritage into our care. If not us, then who? If not here, where? If not now, when?”

Fundacja Taubego na rzecz Życia i Kultury Żydowskiej (The Taube Foundation for Jewish Life & Culture, TFJLC), powołana do życia w 2001 r., dokonuje inwestycji na cele dobroczynne przede wszystkim w Rejonie Zatoki San Francisco i w Polsce. TFJLC promuje żydowskość, mając na celu umocnienie społeczności żydowskiej i podtrzymanie kulturowego dziedzictwa. Fundacja działa na rzecz przyspieszenia reformy żydowskich instytucji, które bardzo często tracą łączność z ludźmi, którym służą. Fundacja pozyskuje również dodatkowych partnerów w celu zwiększenia efektywności podejmowanych działań dobroczynnych i aktywnie współpracuje zarówno z prywatnymi darczyńcami, jak i innymi fundacjami.

W 2003 roku Fundacja Taubego utworzyła Inicjatywę Dziedzictwa Żydowskiego w Polsce (Jewish Heritage Initiative in Poland, JHIP), która pielęgnuje odrodzenie życia żydowskiego w Polsce, promuje świadomość o tym odradzającym się życiu wśród Żydów i nie-Żydów, a także wspiera pozytywne zainteresowanie Polską i polskimi Żydami wśród Żydów na całym świecie. Działająca od 10 lat Inicjatywa wspiera kluczowe programy kulturalne, edukacyjne i społeczne, obejmujące działalność naukową i wydawniczą, działania z zakresu genealogii, turystyki, sztuki i mediów, żydowskiego piśmiennictwa oraz szkoleń liderów dla młodych dorosłych. Prowadząc biuro w Warszawie, JHIP spełnia zróżnicowane i złożone potrzeby kształtujących się na nowo żydowskich społeczności. Biuro w Warszawie prowadzi również program Jewish Heritage Tours Taubego, który łączy polską i żydowską diasporę z Polską.

Konsul honorowy Tad Taube	Shana Penn	Helise Lieberman
<i>Założyciel i Przewodniczący</i>	<i>Dyrektor Wykonawcza</i>	<i>Dyrektor Centrum Taubego w Polsce</i>

The Taube Foundation for Jewish Life & Culture (TFJLC), established in 2001, makes philanthropic investments in the U.S. (primarily in the San Francisco Bay Area), Poland, and Israel. TFJLC promotes Jewish Peoplehood in order to strengthen Jewish communities and sustain Jewish heritage. The Foundation seeks to advance the reform of Jewish institutions, which have often become disconnected from the people they serve. The Foundation is committed to collaborative giving for the greatest charitable impact and actively partners with individual donors and other foundations.

In 2003, the Taube Foundation established the Jewish Heritage Initiative in Poland to nurture the revival of Jewish life in Poland, further awareness of this resurgence among Jews and non-Jews, and foster positive interest in Poland and Polish Jews among Jews worldwide. The Initiative, active for more than a dozen years, supports key cultural, educational, and communal programs in academia and publishing, genealogy, heritage tourism, the arts and media, and Jewish literacy and leadership training for young adults. With an office in Warsaw, the JHIP strategically meets the diverse and complex needs of reemerging Jewish communities. The Warsaw office also operates Taube Jewish Heritage Tours, which connects the Polish and Jewish Diaspora with Poland.

Honorary Consul Tad Taube	Shana Penn	Helise Lieberman
<i>Founder and Chairman</i>	<i>Executive Director</i>	<i>Warsaw Director</i>

HOSTS

MASTER OF CEREMONIES

Waldemar Dąbrowski,
*Director, Teatr Wielki –
Polish National Opera*

FILM PRESENTATION*

Recognizing the
Irena Sendler Awards and in
Memory of Dr. Jan Kulczyk

AWARD PRESENTATION AND COMMEMORATION

Honorary Consul Tadeusz Taube,
Chairman, Taube Philanthropies

and

Shana Penn,
*Executive Director,
Taube Philanthropies*

ACCEPTANCE OF AWARD

Kulczyk Family

REMARKS

Piotr Wiślicki,
*Chairman, Association of the
Jewish Historical Institute of Poland*
Dr. Dariusz Stola, *Director, POLIN
Museum of The History of Polish Jews*

MUSICAL PERFORMANCE

Young Artists from
Akademia Operowa

CLOSING REMARKS

Tad Taube and
Waldemar Dąbrowski

GOSPODARZE

MISTRZ CEREMONII

Waldemar Dąbrowski,
*Dyrektor Teatru Wielkiego –
Opery Narodowej*

PREZENTACJA FILMU*

*Dotychczasowe Nagrody im.
Ireny Sendlerowej oraz w hołdzie
pamięci Dr. Jana Kulczyka*

WRĘCZENIE NAGRODY I UCZCZENIE

PAMIĘCI DR. JANA KULCZYKA

Konsul honorowy Tadeusz Taube,
Przewodniczący Taube Philanthropies

oraz

Shana Penn,
*Dyrektor Wykonawcza
Taube Philanthropies*

PRZYJĘCIE NAGRODY

Rodzina Kulczyk

WYSTĄPIENIA

Piotr Wiślicki,
*Przewodniczący Stowarzyszenia
Żydowski Instytut Historyczny w Polsce*
Dr. Dariusz Stola, *Dyrektor Muzeum
Historii Żydów Polskich POLIN*

WYSTĘP MUZYCZNY

Młodych artystów z
Akademii Operowej

PODSUMOWANIE

Tad Taube i
Waldemar Dąbrowski

*Special thanks to Mary Skinner for use of excerpts from
her film “Irena Sendler: In the Name of Their Mothers”
irenasendlerfilm.com

*Specjalne podziękowanie dla Mary Skinner za użyczenie
przez nią fragmentów jej filmu “ Irena Sendler: W imię ich
matek” irenasendlerfilm.com

Fundacja Taubego na Rzecz Życia i Kultury Żydowskiej
przedstawia

Nagrody im. Ireny Sendlerowej

2008 – 2015
nagrodairensendlerowej.pl

Żydowskie dzieci były w czasie wojny ukrywane wraz z polskimi dziećmi w klasztorze w Turkowicach, c. 1943

taubephilanthropies.org